

Piotr Rachwał
Lublin

Spis ludności parafii Konopnica z 1760 roku

Prowadzona w latach 2012–2015 inwentaryzacja zasobów ksiąg metrykalnych Lubelszczyzny¹ umożliwiła zapoznanie się z obszernym materiałem źródłowym przechowywanym w archiwach parafialnych. Wśród archiwaliów znajduje się m. in. spis ludności parafii Konopnica. Nosi on tytuł: *Konnotacya ludzi wszystkich, którzy do teyże parafiy konopnickiey należą dla spowiedzi wielkanocney ab. 1760die 1 Januarij.*

Tradycja sporządzania spisów spowiedniczych i komunikujących sięga początków XIII wieku. W Kościele katolickim obowiązek taki wprowadził sobór laterański IV. Ich celem było zdyscyplinowanie i ściślejsza kontrola wiernych w zakresie odbywania nakazanej przepisami spowiedzi i komunii wielkanocnej². Najstarsze zachowane źródła tego typu zawierają wizytacje diecezji wrocławskiej z 1579 i 1580 roku. Ówczesne instrukcje do formularzy wizytacyjnych obok pytania o prowadzenie metryk ochrzczonych i zaślubionych polecały wizytatorom pytać proboszczów, czy wszyscy wierni dopełniają obowiązku spowiedzi św.³ Nieco późniejsze regulacje dla diecezji krakowskiej nie wspominają

¹ Piotr Rachwał, „Staropolskie księgi metrykalne w archiwach parafialnych archidiecezji lubelskiej”, *Kwartalnik Historii Kultury Materialnej*, 63 (2015), nr 4: 585–601. Więcej na ten temat czytelnik znajdzie też w przygotowywanym studium źródłoznawczym: Piotr Rachwał, *Ruch naturalny ludności rzymskokatolickiej w Lubelskiem w świetle rejestracji metrykalnej z XVI–XIX wieku*. Tom I–II.

² Cezary Kukło, *Demografia Rzeczypospolitej przedrozbiorowej* (Warszawa: Wydawnictwo DiG, 2009), 72.

³ Kukło, *Demografia*, 72; Bolesław Kumor, „Przedrozbiorowe wizytacje kościelne jako źródło demograficzne”, *Przeszłość Demograficzna Polski* (dalej: PDP), 2 (1969): 14.

o kontroli spowiedzi i komunii wielkanocnej⁴. Do upowszechnienia prowadzenia parafialnej księgi komunikujących przyczyniły się uchwały synodu prymacjalnego kardynała B. Maciejowskiego w 1607 roku. W diecezji krakowskiej powtórzenie obowiązujących przepisów zawierały statuty *Reformationes generales* 1621 roku. Potwierdzeniem późniejszego prowadzenia przez proboszczów statystyki komunikujących na Wielkanoc mogą być protokoły wizytacyjne wielu polskich diecezji⁵. Pod wątpliwość poddano natomiast powszechność i dokładność tego typu zestawień na terenie diecezji krakowskiej przed 1747 rokiem, a dowodem na ułomność statystyki są odnotowane liczby parafian, które wskazują tylko na ogólną orientację proboszczów w tym zakresie⁶. W drugiej połowie XVIII wieku w ustawodawstwie kościelnym położono większy nacisk na regulacje związane z obowiązkiem prowadzenia statystyki wiernych⁷. Przykładem są m.in. zarządzenia biskupa Wacława Hieronima Sierakowskiego, biskupa, a później prymasa Michała Jerzego Poniatowskiego, a także biskupa Ignacego Kajetana Sołtyka. Ten ostatni w 1766 roku nakazał na terenie podległej sobie diecezji krakowskiej prowadzenie pełnej statystyki ruchu naturalnego ludności parafii, w tym liczby wypowiedzianych z podziałem na płeć⁸.

Pierwsza wzmianka o Konopnicy pochodzi z 1342 roku. Wówczas wieś została włączona do wójtostwa lubelskiego i sprzedana Franciszkowi z Moguncji⁹. W 1400 roku wieś Konopnicę wraz z patronatem kupili mieszczenie lubelscy. O istnieniu tam parafii dowiadujemy się po raz pierwszy w 1428 roku, potwierdza to dokumentacja kupna dwu łąnów przez proboszcza konopnickiego¹⁰. Brak jest dokładnych informacji, kiedy zbudowano kościół parafialny. Najprawdopo-

⁴ Kumor, „Przedrozbiorowe”, 14.

⁵ Kukło, *Demografia*, 73.

⁶ Waldemar Kowalski, „Znaczenie archiwów parafialnych w badaniach nad dziejami przedrozbiorowymi”, *Archiwa, Biblioteki i Muzea Kościelne* (dalej: *ABMK*), 75 (2001): 22.

⁷ Większość publikowanych i wykorzystywanych w badaniach demograficzno-historycznych spisów spowiadanych i komunikujących ma XVIII-wieczną proveniencję. Zob. m.in. Zdzisław Budzyński, „Nieznane spisy dekanalne eparchii lwowskiej jako źródło do dziejów pogranicza polsko-ruskiego w drugiej połowie XVIII wieku”, w: *Historia. Archiwistyka. Ludzie. Księga pamiątkowa w pięćdziesiątą rocznicę powołania Archiwum Państwowego w Rzeszowie* (Warszawa–Rzeszów: Archiwum Państwowe, 2000), 39–56; tenże, *Kresy południowo-wschodnie w drugiej połowie XVIII wieku*, t. 1–3 (Przemyśl–Rzeszów: Wydawnictwo Uniwersytetu Rzeszowskiego, 2005–2008); Piotr Guzowski, „Spis parafian Zarzecza Delatyńskiego z 1763 roku”, *PDP*, 31 (2012), 95–107; Konrad Rzemieniecki, „Spis ludności rzymskokatolickiej w parafii Tartaków z lat 1787 i 1789”, *PDP* (2014) nr 36: 113–150; Mikołaj Szołtysek, „Od makromodeli do mikrohistorii – gospodarstwo domowe w parafii Bujakowskiej w latach 1766–1803”, *PDP*, 25 (2004): 7–75.

⁸ Kumor, „Przedrozbiorowe”, 23–28.

⁹ Franciszek Cieślak, Henryk Gawarecki, Maria Stankowa, *Lublin w dokumencie 1317–1967* (Lublin: Wydawnictwo Lubelskie, 1976), 57.

¹⁰ Przemysław Szafran, *Rozwój średniowiecznej sieci parafialnej w Lubelskiem* (Lublin: Towarzystwo Naukowe KUL, 1958), 147–148.

dobniej miało to miejsce ok. 1400 roku. Pierwotnie znajdował się on pod patronatem szlacheckim, w XV wieku miejskim, w 1677 roku przeszedł w ręce starosty wąwolnickiego Jana z Targowiska Gałęzowskiego. W prywatnych rękach pozostał przez następne dwa stulecia¹¹. Świątynia pw. św. Katarzyny Aleksandryjskiej była budowlą drewnianą. W połowie XVII wieku kościół został rozebrany, a w jego miejsce wybudowano nowy, otrzymał też, obok wcześniejszego, drugie wezwanie – Wniebowzięcia NMP. Murowana świątynia przetrwała do początków XX wieku¹².

W okresie przedrozbiorowym pod względem administracyjno-kościelnym parafia należała do archidiaconatu lubelskiego, diecezji krakowskiej. W 1790 roku znalazła się w dekanacie chodelskim nowoutworzonej diecezji chełmsko-lubelskiej, a po jej likwidacji w 1805 roku w diecezji lubelskiej¹³. Jej centralne położenie w XVIII-wiecznym dekanacie chodelskim sprawiało, że była otoczona kilkoma parafiami i filiami parafialnymi. Od północnego wschodu graniczyła z parafią św. Michała w Lublinie, od północy z Wojciechowem i Garbowem, na zachodzie z Bełżycami i Matczynem, a od południa z Zemborzycami i Krężnicą Jarą¹⁴.

Obszar parafii był stosunkowo niewielki, wynosił ok. 95 km², przy średniej – dla parafii diecezji lubelskiej w pierwszej połowie XIX wieku – 128 km². Od początku funkcjonowania okręg parafialny tworzyły: Konopnica, Rada-wiec i Uniszowice¹⁵. Wizytacja z 1603 roku wymienia dodatkowo Radawczyk¹⁶, w XVIII-wiecznych księgach metrykalnych regularnie pojawia się też Motycz, sporadycznie zaś Sporniak¹⁷. Ukształtowanie terenu, warunki hydrograficzne, zalesienie oraz sieć drożna były korzystne, tzn. nie utrudniały dostępu do własne-

¹¹ *Materiały do historii miasta Lublina 1317–1792*, oprac. Jan Riabinin (Lublin: Wydawnictwo „Dziennika Zarządu Miasta Lublina”, 1938), 6; Zenobia I. Nawrocka, *Ludność parafii Konopnica w XVIII–XIX wieku* (praca magisterska, Katolicki Uniwersytet Lubelski, 1980), 6.

¹² *Archidiecezja Lubelska*, red. Piotr B. Nowak i in. (Lublin: Gaudium, 2000), 218.

¹³ Bolesław Kumor, *Dzieje diecezji krakowskiej do roku 1795*, t. 4 (Kraków: Wydawnictwo św. Stanisława BM Archidiecezji Krakowskiej, 2002), 157, 244, 262, 551; *Atlas historyczny (archi) diecezji lubelskiej 1805–2010*, red. Henryk Gapski (Lublin: Towarzystwo Naukowe KUL, 2011), 52, 62.

¹⁴ Stanisław Litak, *Atlas Kościoła łacińskiego w Rzeczypospolitej Obojga Narodów w XVIII wieku* (Lublin: Towarzystwo Naukowe KUL, 2006), 131.

¹⁵ Jacek Chachaj, *Bliżej schizmatyków niż Krakowa... Archidiaconat lubelski w XV i XVI wieku* (Lublin: Werset, 2012), 273.

¹⁶ Archiwum Archidiecezjalne Lubelskie (dalej: AAL), sygn. Rep. 60 A96: *Visitatio ecclesiarum et totius cleri in Archidiaconatu Lublinensi illustrissimi et reverendissimi domini domini Bernardi Maczieiowski Dei et Apostolicae Sedis gratia episcopi Cracoviensis ducis Severiensis facta et conscripta per deputatum reverendum Thomam Iossicium canonicum Wislicensem officialem Lublinensem in anno 1603*, 531.

¹⁷ Archiwum Parafialne Konopnica, [*Liber metrics baptisatorum et copulatorum ab anno 1719*], 1 i n.

go kościoła parafialnego. Wspomina o tym wizytacja z 1804 roku¹⁸. Większość ludności trudniła się rolnictwem, na terenie parafii znajdowały się też pokłady wapienia, kamienia budowlanego, torfu, działał młyn wodny, wiatrak oraz gorzelnia¹⁹.

Z miejscowości wchodzących w skład parafii Konopnica najludniejszymi był Motycz oraz Radawiec. W świetle spisu ludności diecezji krakowskiej z 1787 roku liczyły one odpowiednio 356 i 216 osób. Parafię Konopnica, w sumie, miało zamieszkiwać 924 katolików powyżej 7. roku życia oraz 296 dzieci, które nie ukończyły jeszcze 7 lat²⁰. Nieco większe liczby podaje księga uposażeń diecezji krakowskiej²¹ z tego samego roku, odpowiednio: 953 i 395²². Opublikowana 40 lat później statystyka rządowa informuje, iż Radawiec liczył 503 katolików, Motycz – 500, Konopnica – 330, Radawczyk – 271, a Uniszowice – 91²³; razem parafię zamieszkiwało 1695 osób. Na terenie parafii mieszkała też ludność żydowska, stanowiła ona jednak niewielki odsetek populacji. W 1787 roku w Konopnicy żyło 49 Żydów²⁴.

W spisie konopnickim sumaryczna liczba mieszkańców wynosi 1393 osoby²⁵. Jest ona o 3,2% większa od ogólnej liczby ludności ujętej w księdze uposażeń i aż o 12,4% większa w stosunku do spisu Poniatowskiego z 1787 roku. Jeśli przyjąć, zgodnie z charakterem źródła, iż wymienia ono tylko osoby mogące przystąpić do spowiedzi i komunii św., a więc najprawdopodobniej starsze niż 7 lat²⁶, to różnica ta będzie jeszcze większa – o 31,6% w stosunku do liczby z księgi uposażeń i 33,7% w odniesieniu do spisu Poniatowskiego. Argumentem przemawiają-

¹⁸ Nawrocka, *Ludność*, 12.

¹⁹ Zob. *Słownik Geograficzny Królestwa Polskiego i innych krajów słowiańskich*, t. 4 (Warszawa 1883), 350; t. 9 (Warszawa 1888), 377.

²⁰ Bolesław Kumor, „Spis ludności diecezji krakowskiej prymasa M.J. Poniatowskiego z 1787 r.”, *ABMK*, 35 (1977): 265.

²¹ *Liber ecclesiarum beneficiorum, parochiarum, monasteriorum etc. dioecesis Cracoviensis in tres partes divisus – anno Domini 1787 per Martinum Siemiński – conscriptus*.

²² *Kościół i społeczeństwo Małopolski w II połowie XVIII w. Materiały źródłowe*, t. 1: *Ludność i organizacja diecezji krakowskiej*, oprac. Bogumił Szady (Lublin: Instytut Europy Środkowo-Wschodniej, 2010), 101.

²³ *Tabella miast, wsi, osad Królestwa Polskiego z wyrażeniem ich położenia i ludności alfabetycznie ułożona w Biórze Komisji Rządowej Spraw Wewnętrznych i Policji*, t. 1: A–Ł, 223; t. 2: M–Z, 33, 129, 250 (Warszawa: Drukarnia Łątkiewicza, 1827). Prezentowane dane należy najprawdopodobniej odnosić do lat 1822–1824. Szerzej zob. Julian K. Janczak, „Statystyka ludności Królestwa Polskiego 1815–1830”, *PDP*, 14 (1983): 17–23.

²⁴ Kumor, „Spis”, 265.

²⁵ Na końcu spisu jego autor ustalił liczbę mieszkańców parafii na 1354 osoby. Rozbieżność wynika z kilku błędów w sumowaniu liczebności poszczególnych gospodarstw oraz pominięcia mieszkańców dworu w Radawcu.

²⁶ W spisie ludności diecezji krakowskiej z 1787 r. „dzieci do lat 7” stanowią odrębną kategorię spisową. Więcej zob. Kukło, *Demografia*, 74.

cym za tym, iż publikowane źródło wymienia tylko osoby zdolne do spowiedzi, są informacje zawarte w wizytacji dekanatu chodelskiego z 1781 roku. Podaje ona 1350 osób uprawnionych do spowiedzi²⁷. Weryfikacja tych danych wymaga jednak pogłębionych studiów, opartych o dodatkowe źródła, w tym przede wszystkim metryki kościelne²⁸. Ich wykorzystanie pozwoli określić ewentualną skalę opuszczeń, tj. ustalić odsetek osób uprawnionych do przyjmowania komunii św., ale niewymienionych w statystykach spowiedniczych²⁹.

Spis osób uprawnionych do spowiedzi wielkanocnej w parafii Konopnica jest datowany na 1 stycznia 1760 roku. Sporządzony został najprawdopodobniej w grudniu podczas kołędzy. Wykaz umieszczono w najstarszej z zachowanych ksiąg zgonów, która zawiera metryki z okresu od czerwca 1759 roku do kwietnia 1811 roku³⁰. Wpisy metrykalne obejmują 72 numerowane strony. Na kolejnych kilkunastu, nienumerowanych, znajduje się inwentarz kościoła z 1759 roku oraz publikowany spis. Nie ma pod nim podpisu autora, ale porównując charakter pisma zapisów metrykalnych można ustalić, iż był nim Adam Martynowicz, proboszcz parafii.

Wykaz sporządzono w języku polskim, wyjątek stanowi zapis imienia Mateusz, w źródle jako „Mathyasz” oraz skrót wyrazu *numerus*, w źródle „nro”. Większość stron została podzielona na trzy kolumny. W pierwszej z nich notowano numer porządkowy kolejnego wpisu, w drugiej wymieniono osoby, a w trzeciej kolumnie podano sumaryczne dane dotyczące liczebności poszczególnych gospodarstw. Wyjątek od takiego układu dotyczy jedynie pierwszej strony spisu, na której zachowano podany schemat, nie wyrysowano jednak pionowych linii

²⁷ AAL, sygn. Rep. 60 A105, *Acta wizyty generalnej w trzech dekanatach: chodelskim, urzędowskim, i kazimirskim z woli i rozkazu jaśnie oświeconego Imię x Kajetana Ignacego Sołtyka biskupa krakowskiego księżęcia siewierskiego przez x. Antoniego Franciszka Dunina Kozickiego Kolegiaty Pileckiej Dziekana od dnia piętnastego maja w roku pańskim 1781 poczętej, a w roku 1782 dniach ostatnich miesiąca stycznia odprawionej i dokończonej spisane*, 227.

²⁸ Na ważne aspekty metodologii badań struktur gospodarstw domowych w oparciu o tego typu źródła zwrócił uwagę Mikołaj Szołtysek. W przypadku gdy członków rodziny określano nie na podstawie więzów pokrewieństwa względem głowy rodziny, ale pozycji w danej grupie mieszkalnej, istnieje niebezpieczeństwo błędnej klasyfikacji, a tym samym zaniżania szacunków odnoszących się do rodzin rozszerzonych. Zob. Mikołaj Szołtysek, „Od makromodeli do mikrohistorii – gospodarstwo domowe w parafii bujakowskiej w latach 1766–1803” *PDP*, 25 (2004): 19–20.

²⁹ Zachowane metryki chrztów i ślubów rozpoczynają się w 1719 r., a zgonów od 1759 roku. W zasobie archiwum parafii konopnickiej znajduje się jeszcze jeden spis ludności sporządzony w 1765 r. Będzie on przedmiotem odrębnego opracowania. Należy podkreślić, iż prezentowany spis oraz wspomniany z 1765 r. stanowią unikalne źródło w zbiorach archiwów parafialnych w Lubelskiem, stąd jego publikacja wydaje się pilną potrzebą. Warto też wspomnieć, iż kilka lat temu opublikowano księgę sądową wsi Konopnica. Zob. *Księga sądowa podlubelskiej wsi Konopnicy*, oprac. Grzegorz Jawor, Małgorzata Kolacz-Chmiel (Lublin: Wydawnictwo UMCS, 2009).

³⁰ Brak tytułu na oprawie księgi, umieszczono go na pierwszej stronie: *Liber seu Catalogus Mortuorum Parochiae Konopnicensis Ab anno 1759 die 23 Mensis Julij Conscriptus*, Archiwum Parafialne Konopnica.

wyodrębniających poszczególne kolumny. Podsumowanie ludności umieszczano na końcu każdej strony oraz końcu spisu poszczególnych wsi. Autor dokumentu zapisywał imię, nazwisko (lub przezwisko) głowy rodziny, a następnie wyliczał osoby zamieszkujące w gospodarstwie, określając relację krewniaczą lub gospodarską wobec głowy rodziny. W treści zapisów brak niestety informacji o wieku poszczególnych osób, nie odnotowano także numerów domostw.

W niniejszej edycji dokonano tylko nielicznych zabiegów modernizacyjnych. Zmieniono pisownię wyrazu „dwor” na „dwór”, wprowadzono znak diakrytyczny w pisowni wyrazu „zona” – „żona”, w kilku przypadkach uzupełniono ostatnie litery wyrazów rozwijając abrewiacje, zawsze umieszczając je w nawiasach kwadratowych, np. „z syné” na „z syne[m]”. Pozostałe skróty występujące w źródle objaśniono poniżej. W przypadku, kiedy autor spisu błędnie sumuje liczbę domowników, prawidłową wartość odnotowano obok w nawiasie kwadratowym. Pisownię wyrazów dużą literą ujednolicono według współczesnych zasad, wstawiono też brakujące przecinki.

Wykaz skrótów:

Wiel – Wielmożni
 Imc – Jegomość
 Imcią – Jejmością
 Kazm – Kazimierz
 MM – Mości
 wd – wdowiec
 wdo – wdowa

Konnotacja ludzi wszystkich, którzy do teyże parafiy konopnickiey należą dla spowiedzi wielkanocney ab 1760 die 1 Januarij

Konopnica

1	Jan Marchewka z żoną, dziwką służebną	3
2	Sobek Adamiak z żoną y dwoma dziwkami	4
3	Maciey Marchewka z żoną y troygiem dzieci	5
4	Łukaszowa Marchewczyna z dwoma synami, z iedną córką y parobkiem	5
5	Franciszek Marchewka z żoną, z dwoma synami y dwoma dziwkami	6
6	Woyciechowa Pawlaczka z dziwką	2
7	Sobesty Marchewka z żoną y matką	3
8	Woyciech Pietrzak z żoną, komornicą	3
9	Regina Schabkowa z komornicą, do spowiedzi dzieci dwoie	4

10	Józef Bybyn z żoną	2
11	Michał Doktor z córką, której ma męża	3
12	Łukasz Juszyński z żoną y dziwką	3
13	Matyas Młynarz z żoną, dziwką	3
14	Antoni Koper z żoną	2
15	Woyciech Adamiak z żoną, synem, córką	4
16	Łukasz Schabek z córką	2
17	Michał Młynarczyk z żoną, siostrą y dziwką służebną	4
18	Grzegorz Korzeniowski z żoną, córką, synem	4
19	Kazimirz Krossowicz z żoną	2
20	Woyciech Eyduk czyli Kurek z żoną, chłopcem, babą	4
21	Czyrwinska wdo., w komornym stadnik z żoną	3
22	Mathyas Kuzay z żoną, synem	3
23	Jędrzej Borzykręk z żoną, córkami dwoma	4
24	Maciey Młynarczyk z żoną	2
25	Marcin Kruczek z żoną, dziwką	3
26	Sebasty Pawlak z żoną	2
27	Marcin Tkaczyk z żoną, z dwoma córkami, jedna ma męża	5
28	Woyciech Tkacz z żoną	2
29	Tomek Tkaczyk z żoną, oycem, bratem	4

Dwór Konopnicki

Wiell. Państwo Podstolstwo, konsolacyi 7, pacholek, kucharz, chłopców 2.

Imię P. Sosnowski Podstarości z żoną, kobietą iedną, stangretem,
parobkami dwoma.

20 [19]

nro 116 [115]

[2]

Uniszowice

	Dwór Ich MM. Administratorowie z dwoygiem dzieci, dziwką	5
1	Michał Węgrzynowski z żoną, naiemnikiem, z czworgiem dzieci	7
2	Woyciech Morawski z żoną, synem, córką, dziecięciem	5
3	Maryanna Kalacina z synem, córkami trzema, chłopcem służebnym	6
4	Mathyas Kalata z żoną, dwoma córkami y dwoma synami	6
5	Woyciech Stypień z żoną, dwoygiem dzieci, komornice 2 po 1 dziecku mają	8
6	Wawrzyniec Skubik z żoną, z czworgiem dzieci, parobkiem	7
7	Walenty Kalata z synem, z córką mężatą, z komornikiem żonatym mającym dwoie dzieci	8

8	Mathyasz Stępień z żoną, troygiem dzieci, z wychowanicą dziwką	6
9	Antoni Łysiak z żoną	2
10	Wojciech Kurnicki z żoną, z 3 dzieci, z parobkiem, z komornicą	7
11	Mathiasz Łysiak z żoną, z parobkiem, z siostrą, z dwoygi dziećmi	6
12	Maciej Płoński z żoną, z 4 dziećmi	6
13	Antoni Zaręba z żoną, z synem żonatym mającym dziecię	5
14	Michał Płoński z żoną, z 2 dzieci	4
15	Franciszek Kurnicki z żoną, z dziecięciem, dziwką	4
16	Woyciech Topulski z żoną, ze czteroma córkami	6
17	Michał Stępień z żoną, z dwoygiem dzieci, komornicą mającą dziecięć	6
18	Szymon Olszowicz z żoną, z dwoygiem dzieci	4
19	Jędrzej Łysiak z żoną, z dwoma córkami	4

114 [112]

Motycz

	Dwór. Ich MM Państwo Swirzewscy, kobiet dwie, jedna z nich ma córkę, pastucha z żoną, skarbowa dziwka z oycem [zamazane dwa wyraz]	10	[9]
1	Józef Kordoba z żoną, z synem żonatym, z córką mężatą, 2 dziwki	8	
2	Franciszek Malik z żoną, z siostrą, z dwoygiem dzieci	5	
3	Maciej Hoszczyk z żoną, z oycem, z czworgiem dzieci	7	
4	Jan Misztal z żoną, z czworgiem dzieci, komornik z żoną, służebną [z] dziecięciem[m]	10	
5	Józef Durak z żoną, z czworgiem dzieci	6	
6	Jan Górka z żoną, parobkiem, chłopcem, dziwką, z 4 dzieci	9	
7	Jan Misztal z żoną, z czworgiem dzieci, z parobkiem, chłopcem, z 3 komor. [?]	11	
8	Maciej Cygan z żoną, dziwką, chłopcem, córką mężatą	6	
9	Woyciech Malik z żoną, dziwką, z 5 dzieci	8	
10	Jan Wróblewski z żoną, córką mężatą	4	
11	Paweł Skubisz z żoną, z córkami dwoma, z 2 synami	6	
12	Maciej Malik z żoną, z 2 dzieci, z 3 chłopcami, z parobkie [m], dziwek 2	10	
13	Antoni Misztal z żoną, dziwką, z 6 synami, z jedną córką	10	
14	Sobesty Durak z żoną, z 4 dzieci, z 2 chłopcami, z bratem	9	
15	Wawrzyniec Moszczyk z żoną, z 1 dziecięciem, komornica z dziecięciem, z parobkiem, z chłopcem, dziwką, dziewczyną	9	
16	Woyciech Zawada z żoną, z dziecięciem, z matką, bratem żonatym, okrom tego dwóch braci, chłopca	9	

17 Jędrzej Zawada z żoną, z synem żonatym	4
18 Kazimirz Hoszczyk z żoną, z 3 dzieci	5
	144 [145]
nro	258
[3]	
19 Sobesty Zawada z żoną, z 2 chłopcami, z 2 synami	6
20 Michał Zawada z żoną, oycem, z 2 dzieci, z dziwką, z 2 chłopcami, z 2 dziewczynami, z parobkiem	11
21 Mikołaj Switek z żoną, z siostrą, z chłopcem	4
22 Józef Borzym z żoną, z komornicą, z 3 dzieci	6
23 Marcin Kasper z matką, siostrą, z dziecięciem	4
24 Maciej Olszak z żoną, komornicą, z 3 dzieci	6
25 Antoni Głąb z żoną, z córką mężatą, z 3 dziewczynami	7
26 Marcin Bednarz z żoną, z 4 dzieci, z dziwką, z chłopcem	8
27 Franciszek Bielecki z żoną	2
28 Józef Zawada z żoną, z 2 dzieci	4
29 Jędrzej Switek z żoną	2
30 Jan Kępa z żoną, z 3 dzieci, z komornicą która ma córkę	7
31 Jędrzej Głąb z żoną, z 3 dzieci	5
32 Woyciech Kępa z żoną, z 2 dzieci, z komornicą	5
33 Stanisław Wisniowski z żoną, matką	3
34 Cyganowa Janowa	1
35 Sobek Macik z żoną, z 5 dzieci, komornik z żoną, którzy dziecię mają	10
36 Jan Łuszcz z żoną, z 4 dzieci, z komornicą, z kucharką, parobkiem	9
37 Tomasz Hoszczyk z żoną, matką, z 4 dzieci, z parobkiem, z chłopcem	9
38 Maciek Moczyk z żoną, z 2 dzieci	4
39 Sobek Cierpisz z żoną, z 3 dzieci, z parobkiem	6
40 Maciej, Mikołaj Golasowie – bracia, ieden z żoną, z matką, brat trzeci	5
41 Marek May z żoną, z 5 dzieci, z komornicą, która ma dziecię iedno	9
42 Kazimirz Switek z żoną, z 3 dzieci, z komornikiem żonatym, z 2 dzieci, z parobkami 2	11
43 Kazm: Durak z żoną, z siostrami 2, jedna z nich ma męża, dzieci 2	7
44 Tomek Misztal z żoną z 4 dzieci, z parobkiem	7
45 Michał Babiak z żoną, z 4 dzieci, z Maćkiem żonatym komornikiem	8
46 Jan Małek z żoną, z 3 synami, z których ieden ma żonę, z córką	7

47 Maciej Misztal z żoną, parobkiem, z dziwką, z 6 dzieci	10
48 Woyciechowa Misztalowa z 2 dzieci	3
49 Maciej Manczak z żoną	2
50 Franciszek Radzik z żoną, z 4 synami, ieden z nich ma żonę, z 3 córkami	10
51 Grzegorz Grabarski z żoną, z synem iednym	3
52 Krzysztof Bednarski z żoną, z 2 dzieci	4
53 Sobesty Kowalczyk z żoną, z dziecięciem	3
54 Michał Sały z żoną, z córką, komornicą, która ma córkę	5
55 Szymon Krupa z żoną, z córką, z zięciem	4
56 Woyciech Lelaneł tkacz z żoną, z 3 dzieci, z czeladnikiem	6
57 Stanisław Jędrzejak kowal z żoną, z 2 dzieci, z czeladnikiem, z siostrą	6
58 Bartłomiej Wilk z żoną, z 3 dzieci	5
59 Jakub Manczak z żoną, z 3 dzieci, z dziwką	6
60 Jędrzej Kołodziej z żoną, z matką, z 3 dzieci	6
61 Jakub Bednarz z żoną, z 4 dzieci, z komornicą, z zięciem	8
62 Jan Sary z żoną, z 2 dzieci	4
63 Iagniyszka Macikowa z synem	2
64 Mikołaj Chyła z żoną, z 5 dzieci	7
65 Woyciech Kamienski z żoną, z 2 dzieci	4
66 Paweł Kawa z żoną, z córką mężatą mającą dziecicę, z 2 synami, z córką panną	8
67 Woyciech Zawada z żoną, z 1 dziecięciem, komornik z żoną y z dziecięciem	6
68 Józef Kowalczk z żoną, z syne[m] żonatym, z 3 dzieci, z parobkiem	8
69 Adam Klepczarz z żoną, z 2 dzieci	4
70 Paweł Kowalczyk z żoną, z 4 dzieci, z dwoma dziwkami	8
71 Adam Zawada z żoną, z 4 dzieci, z dwoma dziwkami	8
[4]	
72 Jakub Tkacz z żoną, z 4 dzieci, z komornicą	7
73 Szymon Łopatowski z żoną, z 4 dzieci	6
74 Łukasz Malenki z żoną, z 3 dzieci, z komornikiem żonatym	7
75 Woyciech Iarosz z żoną, z 2 dzieci, z komornikiem żonatym	6
76 Wawrzyniec Sary z żoną, z 3 dzieci, z dziwką służebną	6
77 Paweł Macik z żoną, z dziecięciem, z oycem, matką y babą	6
78 Szymon Szysniak z żoną, z 6 dzieci	8
79 Grzegorz Rozdoba z żoną, z 3 dzieci, z synem żonatym	7

80 Szymon Kowalczyk wd. ma syna, z żoną, z córką, z syne[m], z chłopce[m]	6
81 Antoni Bakay z żoną, z 2 dzieci, z matką	5
82 Maciej Segiet z żoną, z 4 dzieci	6
83 Maciej Rozdoba z żoną, z matką	3
84 Antkowa Cyganowa z synem	2
85 Wawrzyneic Młynarz z żoną, z 3 dzieci, z siostrą, z siostrzonką	7
	nro 82
wszystkich z Motycza	532 [540]

Radawczyk

1 Kazimirz Majowski z żoną, z synem, córką, która ma dziecię	5
2 Adam Toska z żoną, z 5 synami	7
3 Jan Sienko z żoną, z matkami, z 2 parobkami, z niewiastą	7
4 Jakub Zyga z żoną z 2 dziewczynami i służebną iedną	5
5 Wawrzyneic Dekondy z żoną, z 2 dzieci, z służebnemi 3	7
6 Jan Woycik z żoną, z córką, parobkiem, dziwką	5
7 Mateusz Martoszczy z żoną, z 3 dzieci	5
8 Kazimirz Dekondy z żoną, z dziecięciem	3
9 Jan Jacek Stary z żoną	2
10 Thomasz Wenarski z żoną, z matką, z 3 dzieci	6
11 Jacek Cislik z żoną, z komornicą, która ma dziwkę	4
12 Adam Jacek z żoną, z 4 dzieci, z komornicą	7
13 Józef Czerwiec z żoną z 2 dzieci	4
14 Maciej Sienko z żoną, z matką, z dziecięciem	4
15 Maciej Bartoszczy z żoną, z 3 dzieci	5
16 Szymon Łoboda z żoną, z synem żonatym, z drugim synem y chłopce[m]	6
17 Krzysztof Wesołowski z żoną, z 4 dzieci, z komornikiem żonaty[m] y córką	9
	nro 91

Radawiec

Dwór radawiecki Wiell. Państwa Massadynich. Ich MM. Państwo
Rozkowscy z Konsolacją, owczarzów 4, dziwek 4, stadnik 1,
pastucha 1, świniarz 1, zającowa

[15]

	Dwór radawiecki Wiell. Ich MM. Panowie Józefz Imcią swoją, Felicjan kawalir, Imć Pana Józefa Konsolacyi 3, Dobrzańscy z Ich MM. pannami 2 siostrami, służebnych dziwek 3, parobków 3		[13]
1	Maciek Rusinek z żoną, z 4 dzieci, z komornikami 2 żonatemi	10	
2	Jakub Jacek z żoną, z pasirbem, z komornikiem żonatym	5	
3	Jędrzej Wilczek z matką, z bratem, z siostrą mężatą, z 2 komornicami	7	
4	Sobek Dabrowski z żoną, z 3 dzieci, z siostrą, z parobkiem	7	
5	Stanisław Młynarz z żoną, z 4 dzieci, z córką wdo., z komornikiem	8	
6	Wawrzyniec Wilk, z żoną, z córką, z synem	4	
7	Józef Zielinski z żoną, z matką, z parobkiem, z chłopce[m]	5	
8	Maciey Wyrwas z żoną, z 2 dzieci, z dziwką	5	
	nro	511	[51]
	suma	224	

	[5]		
9	Kazimirz Wilczek z żoną, z siostrą, komornicą	4	
10	Antoni Wilk z żoną, z parobkiem, kucharką, dziewczyną, komornicą	6	
11	Paweł Wawrzyczy z żoną, z 3 dzieci	5	
12	Krzysztof Nalepa z żoną, z synem, córką	4	
13	Adam Olszak z żoną, z 4 dzieci, z kucharką	3	[7]
14	Woyciech Olszak z żoną, synem, parobkiem, z 2 córkami, synową	7	
15	Woyciech Sawicki z żoną, parobkiem, z matką, z oycem	5	
16	Piotr Malepka z żoną, z 3 dzieci	5	
17	Adam Wasiek z żoną, z siostrą	3	
18	Mathyasz Kliczka z żoną, z parobkiem, dziwką	4	
19	Bartłomiej Malepka z matką, z komornicą, z córką mężatą, z parobkami 2	7	
20	Kazimirz Wozniak z żoną, matką, z dziwką, z wychowancem	5	
21	Stanisław Grzybek z żoną, z 2 synami, z 1 córką	6	[5]
22	Thomek Rusinek z żoną, kucharką	3	
23	Woyciech Łagodziuski z żoną, oycem, z córką, z parobkiem	5	
24	Jędrzej Waszek z żoną	2	
25	Paweł Kwiecień z żoną, synem, z dziwką, z parobkiem, Symek Osuch z żoną	7	
26	Sobek Kwarciany z żoną, z komornikiem żonatym, dziwką, chłopcem, parobkiem y znowu z komornicą	8	
27	Kazimirz Mazurek z żoną, z 2 synami, z komornikiem żonatym	6	
28	Paweł Mazurek z żoną, z komornicą, z kucharką y dwoma chłopcami	6	

29 Antoni Osuch z żoną, synem y synową	4	
30 Antoni Zbytniawski z żoną, z matką, z komornikiem żonatym	5	
31 Jakub Krawczyk z żoną, z matką, z parobkami 2, z chłopcem, z kucharką	7	
32 Szymon Łęczniak z żoną, z córką mężatą y synem	5	
33 Szymon Polak z żoną, z córką y 2 synami	5	
34 Jacek Szewczyk z żoną, z matką	3	
35 Jędrzej Kwarciany z żoną, z siostrą, z chłopcem	4	
36 Jan Sawicki z żoną	2	
37 Stanisław Nachodzki z żoną	2	
38 Kazimirz Nieznany z żoną, z 2 córkami	4	
39 Thomek Palak z żoną, z komornikiem, kucharką, chłopcem	5	
40 Antoni Sawicki z żoną, z matką, z 2 parobkami y 2 dziwkami	7	
41 Sobek Szewczyk z żoną, z matką, z parobkiem, dziwką i komornicą	6	
42 Antoni Pluta z żoną, córką	3	
43 Michał Zytek z żoną, z matką, z komornikiem żonatym, parobkiem	6	
44 Szymek Batok z żoną, z 4 dzieci	6	
45 Szymon Olszak z żoną, z 3 dzieci, z komronikiem żonatym mających 2 dzieci, z dziwką, z parobkiem, babą	12	
46 Szymon Grzybek z żoną, siostrą, z 5 dzieci	8	
47 Kazimirz Wronka z żoną, z córką y z 2 synami	5	
48 Woyciech Jasek z żoną, z oycem, z parobkiem	4	
49 Stanisław Woycik z żoną, dziwką y z 4 dzieci	7	
50 Woyciech Wronka z żoną, z 4 dzieci, z dziwką, z parobkiem, z 2 chłopcami	10	
51 Paweł Skora z żoną, z 4 dzieci, parobkiem, chłopcem, dziwką, z komornikie[m] żonatym	10	[11]
52 Jan Wronka z żoną, z 4 dzieci, z 2 parobkami, z dziwką	9	
53 Józef Wilk z żoną, z 2 dzieci, komornicą	5	
54 Piotr Wilczek z żoną	2	
55 Jan Rusinek z żoną, z 3 dzieci, kucharką, parobkiem, z 2 chłopcami, z komornicą	10	
56 Woyciech Wilk z żoną, z 4 dzieci, z synową	7	
57 Woyciech Wawrczy z żoną, z 2 dzieci, z dziwką, dziadek z żoną mający 3 córek, komornik z żoną, chłopiec	13	
58 Thomasz Czernas z żoną, z 5 dzieci	7	
59 Franciszek Kozieł z żoną, z 3 dzieci, z 2 parobkami, z dziwką	8	
60 Jan Skorek z żoną, z 4 dzieci	6	
	298	[302]

[6]		
61	Michał Kliczka z żoną, z 3 dzieci, z parobkiem, chłopcem, z 2 dziwkami	9
62	Maciej Smalec z żoną, z córką, kucharką, komornikiem żonaty[m], z parobkiem	6 [7]
63	Jan Morawski z żoną, synem żonatym, córką mężatą	6
64	Szymon Woytowicz z żoną, z 2 dzieci, z matką, z bratem żonatym	7
65	Kazimirz Krolik z żoną, z 2 dzieci	4
66	Stanisław Mazurek z żoną, z 4 dzieci, z parobkiem, chłopcem, dziwką	9
67	Józef Teper z żoną, matką, z 2 dzieci, z 2 parobkami	7
68	Stanisław Zaiąc z żoną, córką mężatą, z kucharką, z 2 chłopcami	7
69	Kazimirz Batok z żoną, z 2 dzieci, z parobkiem	5
70	Mathyasz Sawicki z żoną, z 6 dzieci, z parobkiem, chłopcem, komornikiem	11
71	Michał Łozek z żoną, z 2 dzieci	4
72	Jakub Osuch z żoną, z 5 dzieci, z dziwką	8
73	Paweł Łozek z żoną, z matką, z 2 dzieci, z 2 chłopcami, z 2 kucharkami, z parobkiem, z komornicą	10 [11]
74	Maciej Szewczyk, syn jego żonaty 2 dzieci mający, z komornikiem żonatym, z chłopcem	8
75	Józef Sawicki z 5 dzieci, z 2 komornicami	8
76	Maciej Miernaiek z żoną	2
77	Woyciech Wieczerek z żoną, z komornikiem żonatym mającym dziecię, z wychowawcą	6
78	Marcin Tkaczyk z żoną, z matką, z 2 dzieci	5
		122 [122]
	Wszystkich z Radaw.	471 [505]

Szporniak

1	Maciej Kopciey z żoną, z matką, ciotką, z 2 parobkami, z 3 dziwkami	9
2	Mathyasz Zełaszczyk z żoną, dziewczyną	3
3	Adam Osuch z żoną, z chłopcem, parobkiem, dziwką	5
4	Dudtkowa z matką	2
5	Adam Sobczak z żoną, z 2 dziewczynami	4
6	Jan Sobcza z żoną, z córką	3
7	Antoni Jagodzinski z żoną, z 2 córkami	4
		30

Wszystkich do tej parafii należących ludzi 1354 [1393]

Bibliografia

Źródła

- Archiwum Archidiecezjalne Lubelskie. *Akta wizyty generalnej w trzech dekanatach: chodelskim, urzędowskim, i kazimirskim z woli i rozkazu jaśnie oświeconego Imii x Kajetana Ignacego Sołtyka biskupa krakowskiego książeccia siewierskiego przez x. Antoniego Franciszka Dunina Kozickiego Kollegiaty Pileckiej Dziekana od dnia piętnastego maja w roku pańskim 1781 poczętej, a w roku 1782 dniach ostatnich miesiąca stycznia odprawionej i dokończonej spisane.*
- Archiwum Archidiecezjalne Lubelskie. *Visitatio ecclesiarum et totius cleri in Archidiaconatu Lublinensi illustrissimi et reverendissimi domini domini Bernardi Maczieiowski Dei et Apostolicae Sedis gratia episcopi Cracoviensis ducis Severiensis facta et conscripta per deputatum reverendum Thomam Iossicium canonicum Wislicensem officialem Lublinensem in anno 1603.*
- Archiwum Parafialne Konopnica. [*Liber metrics baptisatorum et copulatorum ab anno 1719*].
- Archiwum Parafialne Konopnica. *Liber seu Catalogus Mortuorum Parochiae Konopnicensis Ab anno 1759 die 23 Mensis Julij Conscrip-tus.*
- Słownik Geograficzny Królestwa Polskiego i innych krajów słowiańskich.* T. 4. Warszawa, 1883.
- Słownik Geograficzny Królestwa Polskiego i innych krajów słowiańskich.* T. 9. Warszawa 1888.
- Tabella miast, wsi, osad Królestwa Polskiego z wyrażeniem ich położenia i ludności alfabetycznie ułożona w Biórze Kommissyi Rządowej Spraw Wewnętrznych i Policyi.* T. 1: A.–L, t. 2: M.–Z. Warszawa: Drukarnia Łątkiewicza, 1827.

Opracowania

- Archidiecezja Lubelska*, red. Nowak Piotr B. i in. Lublin: Gaudium, 2000.
- Atlas historyczny (archi)diecezji lubelskiej 1805–2010*, red. Henryk Gapski. Lublin: Towarzystwo Naukowe KUL, 2011.
- Budzyński, Zdzisław. *Kresy południowo-wschodnie w drugiej połowie XVIII wieku.* T. 1–3. Przemyśl–Rzeszów: Wydawnictwo Uniwersytetu Rzeszowskiego, 2005–2008.
- Budzyński, Zdzisław. „Nieznane spisy dekanalne eparchii lwowskiej jako źródło do dziejów pogranicza polsko-ruskiego w drugiej połowie XVIII wieku”. W: *Historia. Archiwistyka. Ludzie. Księga pamiątkowa w pięćdziesiątą rocznicę powołania Archiwum Państwowego w Rzeszowie*, red. Jan Basta, Grzegorz Zamojski, 39–56. Warszawa–Rzeszów: Archiwum Państwowe, 2000.
- Chachaj, Jacek. *Bliżej schizmatyków niż Krakowa... Archidiaconat lubelski w XV I XVI wieku.* Lublin: Werset, 2012.
- Cieślak, Franciszek, Gawarecki Henryk, Stankowa Maria. *Lublin w dokumencie 1317–1967.* Lublin: Wydawnictwo Lubelskie, 1976.

- Guzowski, Piotr. „Spis parafian Zarzecza Delatyńskiego z 1763 roku”. *Przeszość Demograficzna Polski*, 31 (2012): 95–107.
- Janczak, Julian K. „Statystyka ludności Królestwa Polskiego 1815–1830”. *Przeszość Demograficzna Polski*, 14 (1983): 17–23.
- Kościół i społeczeństwo Małopolski w II połowie XVIII w. Materiały źródłowe*. T. 1: *Ludność i organizacja diecezji krakowskiej*, oprac. Bogumił Szady. Lublin: Instytut Europy Środkowo-Wschodniej, 2010.
- Kowalski, Waldemar. „Znaczenie archiwów parafialnych w badaniach nad dziejami przedrozbiorowymi”. *Archiwa, Biblioteki i Muzea Kościelne*, 75 (2001): 19–64.
- Księga sądowa podlubelskiej wsi Konopnicy*, oprac. Grzegorz Jawor, Małgorzata Kołacz-Chmiel. Lublin: Wydawnictwo UMCS, 2009.
- Kuklo, Cezary. *Demografia Rzeczypospolitej przedrozbiorowej*. Warszawa: Wydawnictwo DiG, 2009.
- Kumor, Bolesław. *Dzieje diecezji krakowskiej do roku 1795*. T. 4. Kraków: Wydawnictwo św. Stanisława BM Archidiecezji Krakowskiej, 2002.
- Kumor, Bolesław. „Przedrozbiorowe wizytacje kościelne jako źródło demograficzne”. *Przeszość Demograficzna Polski*, 2 (1969): 3–46.
- Kumor, Bolesław. „Spis ludności diecezji krakowskiej prymasa M. J. Poniatowskiego z 1787 r.”. *Archiwa, Biblioteki i Muzea Kościelne*, 35 (1977): 255–283.
- Litak, Stanisław. *Atlas Kościoła łacińskiego w Rzeczypospolitej Obojga Narodów w XVIII wieku*. Lublin: Towarzystwo Naukowe KUL, 2006.
- Materiały do historii miasta Lublina 1317–1792*, oprac. Jan Riabinin. Lublin: Wydawnictwo „Dziennika Zarządu Miasta Lublina”, 1938.
- Nawrocka, Zenobia I. *Ludność parafii Konopnica w XVIII–XIX wieku*. Praca magisterska (maszynopis), Katolicki Uniwersytet Lubelski, 1980.
- Rachwał, Piotr. „Staropolskie księgi metrykalne w archiwach parafialnych archidiecezji lubelskiej”. *Kwartalnik Historii Kultury Materialnej*, 63 (2015), nr 4: 585–601.
- Rzemieniecki, Konrad. „Spis ludności rzymskokatolickiej w parafii Tartaków z lat 1787 i 1789”. *Przeszość Demograficzna Polski* (2014) nr 36: 113–150.
- Szafran, Przemysław. *Rozwój średniowiecznej sieci parafialnej w Lubelskiem*. Lublin: Towarzystwo Naukowe KUL, 1958.
- Szołtysek, Mikołaj. „Od makromodeli do mikrohistorii – gospodarstwo domowe w parafii bujakerskiej w latach 1766–1803”. *Przeszość Demograficzna Polski*, 25 (2004): 7–76.

Streszczenie

Parafia Konopnica powstała w pierwszej połowie XV wieku. W okresie przedrozbiowym należała do diecezji krakowskiej, a od 1805 roku weszła w skład nowopowstałej diecezji lubelskiej. Prezentowany spis wiernych z 1760 roku to wykaz uprawnionych do spowiedzi wielkanocnej. Statystykę umieszczono w najstarszej zachowanej księdze zgonów. Sporządzono ją na 6 stronach. W sumie odnotowano 1393 osoby. Forma zapisu jest jednorodna. Najpierw notowano numer porządkowy kolejnego wpisu, dalej wymieniano imię i nazwisko głowy gospodarstwa domowego, następnie domowników, na końcu zapisywano sumaryczną liczbę mieszkańców danego gospodarstwa domowego. W treści źródła brak informacji o wieku wymienionych osób, brak także numerów domostw.

Słowa kluczowe: spis ludności, spis spowiedniczy, rodzina, Konopnica, parafia, metryki

The Census of the Population of the Parish in Konopnica of 1760

Summary

The Parish in Konopnica was created in the first half of the 15th century. Before the partitions of Poland it belonged to the Cracow diocese, and in 1805 it became part of the Lublin diocese, which had just been set up. The presented census of the congregation of 1760 is a list of the people authorised to the Easter confession. The statistical data are situated in the oldest existing death register, which takes up six pages. In total, there are 1393 people mentioned. The form is homogeneous. Each item is numbered, which is followed by the first name and surname of the head of the family, other members of the family, and finally the number of all the members of the household. What is missing is the age of the people and the numbers of the houses.

Keywords: census, confessional census, a family, Konopnica, parish, (birth/death) certificates